

טים המורים. הפרשה הסעירה את עובדי ביחמ"ש. ואחרי פניית פרקליטה, עורך-הדין אמנון זכרוני, לבג"צ. היא שוחררה מבית החולים. הפקידה ביקשה לחזור לעבודה, אך היא שוכנעה לפרוש בתנאי פנסיה טובים. למרות גילה הצעיר.

בחודש יוני 1974 שוב שורבב שמו של השופט בפרשה לא-סימפטית. הוא תקף את צלמת העולם הזה וחנק אותה. כאשר צילמה אותו בשטח ציבורי, בלא שתעבור על החוק. הוא ציווה לעצור, ללא הצדקה חוקית, את הכתב שגלוה אליה.

במיקרה זה הוגשו תלונות למישטרה ולשר-המישפטים.

ביום המיקרה פנה כתב עת"ם בתל-אביב, חיים נוי, אל השופט לובנברג וביקש ממנו להגיב על התלונה. השופט לא ענה. מאוחר יותר גילה כתב על-המישטר, מרדכי גילת, כי השופט צילצל למערכת עת"ם, שוחח עם אחד העורכים, דרש ממנו לא לתת לתלונה הזאת פירסום, משום שהיה בגדר "ביוון בית-המישפט".

העורך התעלם מהטענה, שלא היתה רצינית, אבל עצם ניסיונו של השופט ל-השפיע על סוכנות עת"ם, בשעה שהוא צד כעניין, היה חמור ביותר.

לפחות חמש תלונות נוספות נגד השופט לובנברג הוגשו על-ידי עורכי-דין שונים, ביניהם מהמפורסמים ביותר, לשר-המישפטים.

..אני לא חי"ב

חוק השופטים הנוכחי אין לו כימיה עט שיניים. בית-הדין המישפטי של השופטים רשאי להטיל עונש אחד בלבד — פיטורין, או, כפי שהוא מנוסח בחוק: העברת שופט מכהונתו.

אם חומרת התלונות אינה מצדיקה פיטורין, הן מסתיימות בלא כלום.

לישכת עורכי-הדין נלחמת מזה שנים למען סולם ענישה מדורג, כמו אזהרה, נזיפה וכדומה, ולא להסתפק בסנקציה אחת בלבד. אך בינתיים נשאר המצב ללא שינוי.

כך אירע שכל התלונות שהוגשו נגד

אחוז המערערים על החלטותיו גדול יותר, ומיספר הפעמים בהן קיבל בית-המישפט העליון את טענות המערערים וביטל את מסקדינו של השופט המחוזי, רב יותר. לובנברג אינו מסתפק רק בתפקידו כשופט. הוא חש עצמו כשליח-ציבור, החייב להביע דעתו בנושאים השנויים במחלוקת, ולא פעם אין הוא תוהם קו בין תפקידו כשופט לבין שאיפתו כאיש-ציבור.

על רקע זה נוף בו שופט בית-המישפט העליון משה לנדוי, בצורה חסרת תקדים, כאשר דן בבקשה לעיכוב ביצוע החלטה של השופט לובנברג, שאסר קיום מישפטי חליטה.

קבע השופט לנדוי, ב-10 באפריל 1975: "על הצד המישפטי עבר השופט המלומד בשתיקה, ותחת זאת דיבר בתור שופט ואיש-ציבור. אם זכרוני אינו מטעה אותי, כבר העיר בית-המישפט זה, בעירעור על פסקדין של אותו שופט מלומד, שנגע למישפט החברים באגד, שאין לשופט ל-ערבב את התחומים בין תפקידו וסמכותו כשופט, ובין השקפתו ותחושותיו כאיש-ציבור, ואל-לו לשופט לשים עצמו מוכיח בשעה, כי לא על דרך זו תחית תפארתם של בית-המישפט."

אך השופט המלומד בשלו, והפעם הגדיל לעשות, כי בהחלטתו שם עצמו מספק כללי על ספורט הכדורגל בארץ, וככל הנראה הוא מתכוון לקיים פיקוח שוטף על הנעשה במיגרשי-הכדורגל, כל עוד תהיה תלויה התביעה בפניו.

התערבותו הנמחרת של השופט המלומד עלולה לגרום נזק כבד לאגודות הספורט. עורכי-הדין למדו להכיר את נקודת התורפה הזאת של השופט, ולא פעם הם פונים אליו בבקשה לקבל צו-מניעה בשט"חים שאין הוא מסמך לדון בהם. לא ברור, למשל, אם טיפולו בסיכסוך-העבודה בתע-שייה האווירית היה בתחום סמכותו, או היה חייב להישמע בפני בית-הדין לעבודה. אילו היה העותר, בפרשת מימן עירעורו של יהושע פרץ, פונה לוועדת-הביקורת של ההסתדרות, היה לתביעתו אותו אפקט מישפטי, אבל לא היו לו אותן כותרות-ענק בכלי-התקשורת.

זו הסיבה שעורכי-דין מנסים לא-רעם את מולם כדי לזכות בצו-מניעה המבוקש ובמה שלא פחות חשוב — בכותרת שמנה למחרת היום, בכל העיתונים.

כאיש-ציבור, לובנברג עצמו מודע לכך, הוא אינו יכול להסתיר את התרגשותו כאשר עיתונאים ושדרנים ממלאים את אולם-המישפט. הוא השופט היחיד שהטל-וויזיה צילמה אותו, לא מחוץ לכותלי בית-המישפט, אלא תוך כדי ישיבה בדין.

באחד המקרים פנה אליו עורך-דין בשעת דיון שהתנהל לפניו: "מדוע אירעו כה מספר לתת את הצו האם זה כדי לא לאחר את חדשות השעה שתיים?"

אי שפוז לפקידה,

מכות לצלמת

תחישת הכוח העצום המרוכז בידיו, והעובדה שעיקרון הרוטציה אינו חל עליו, גורמת לד"ר לובנברג לבזות לא-פעם עורכי-דין, לאיים עליהם כי יורקם מהאולם. מיספר פעמים גרם לכך שעורך-הדין איבד עולמו בעיני הלקוחות שלו. היחסים בינו לבין עורכי-דין רבים מתוחים. ישנה קבוצה לא מצומצמת של עורכי-דין, שאינה מוכנה להופיע לפניו.

בעייה אחרת היוצרת מתיחות בין השופט ובין עורכי-דין רבים נוגעת למינוי כונסים ומפקי-חברות. לישכת עורכי-הדין ניסתה להעמיד לרשותו רשימות של עורכי-דין, משום שסברה שכמה עורכי-דין נעשו כאילו בעלי-חזקה במינויים. אך השופט ממשיך להחליט, על דעת עצמו, בידי מי להפקיד עבודות שלעיתים יש בהם רווחים מהירים, בסדר-גודל של מאות אלפי לירות, כאשר דן לובנברג בסירוק בנק ארץ-ישראל בריסונה ובסירוק עשרות חברות בת שווי מיליוני לירות, באו אליו יו"ר הלישכה יצחק טוניק, ויו"ר ועדה-מחוז אריה פינצוק, כדי לברר כיצד מתכוון השופט למנות את המפקים. לובנברג לא הסכים לקבלם.

גם מחוץ לכתלי בית-המישפט, עורר לובנברג לא פעם מתיחות מסויימות.

ב-1966 נחשד השופט לובנברג בכך שעזר לאשפז את אחת מפקידות בית-המישפט המחוזי בתל-אביב, אסתר כהן, בבית-החולים הממשלתי לחולי-גנבה בבית-הפקידה ששנה שהיא יודעת עליו פרי

נבוד הי"ד בין השאר מכהן השופט לובנברג מזה שנים רבות, וגם שם בלי רוטציה, כינשבראש ההנהלה הארצית של המועצה הלאומית למניעת תאונות. בחוגי התחבורה, נמתחת ביקורת קשה על מהדליה של מועצה זו, בתמונה: עם שר-התחבורה, גד יעקובי, בכנס של המועצה למניעת תאונות.

השופט לובנברג לא הגיעו לכלל מימוש, משום שלא היו חמורות דיין כדי לגרום לפיטורין ובידי בית-הדין אין כל סנקציה אחרת.

רוני בודניקין, דובר משרד-המישפטים, הסביר מדוע אין עיקרון הרוטציה חל על השופט לובנברג: "סעיף 16 ב' לחוק בתי-המישפט קובע: השופט או השופטים, אשר ידונו בעניין פלוגי, ייקבעו על-ידי נשיא, או הנשיא התורן, של בית-המישפט". כלומר, האדם המוסמך להחליט על הקר-צאת השופט לובנברג, במיקרה זה, הוא השופט זאב צלטנר, נשיא בית-המישפט המחוזי בתל-אביב.

כשנשאל צלטנר על כך השיב: "נשיא בית-המישפט המחוזי מתמנה לתפקיד זה על-ידי שר-המישפטים, ולו אני חייב לתת הסברים. במידה והשר יפנה אלי בנידון, אעשה כן, והשר ישתמש בהם לפי שיקולי דעתו".

באשר לשאלה מה הן המסקנות הממשיות המתבקשות מאותן החלטות בית-המישפט העליון, בהן בוטלו החלטות השופט לובנברג והוא ננזף בפסקי-הדין, הגיב הדובר: "החלטת בית-המישפט העליון היא החלטה שיפוטית. היא אינה מטילה חובת על כל גורם מינהלי לדון בה. החלטה זו מובאת לשיקולו של השופט, להסקת מסקנותיו, כמובן שכל שופט יכול להסיק מסקנות בהתאם למינויו".

מדוע בכל זאת אין הרוטציה חלה על השופט לובנברג?

הסברה הנפוצה בין עורכי-הדין היא פשוטה: שום שופט אחר אינו שש לתפקיד זה, החשף לביקורת ציבורית, המחייב מהירות-מחשבה והנכונות לקבל הכרעות. מתפקיד זה יכול ליהנות רק אדם תקיף, בעל ביטחון עצמי רב, שיש לו יומרה ציבורית, והנהנה מן העוצמה הרבה ה-מסורה בידו.

כבוד השופט לובנברג הוא איש כזה. אין ספק שהוא נהנה מתפקידו, ולכן, למרות הביקורת התכופה בבית-המישפט העליון, התגובות הציבוריות והשיחות בין המישפטים, הוא יישאר, כפי תנראת, מנכ"ל המדינה.

רגע לפני

כאשר הבחין השופט שלמה לובנברג, הצועד בראש, שצלמת העולם הזה מצלמת אותו, התנפל עליה וחנק אותה. תפקיד הצלמת באותו יום, ביוני 1974, היה לצלם את השופטים בבוקר, בשעת בואם לעבודה.

• לצורך הכנת כתבה זו ביקש העולם הזה לקבל תגובות ומידע מפי השופט לובנברג. השופט לא נעתר לבקשתו, בטענה שתקנות בית-המישפט אוסרות על שופטים להתראיין אצל עיתונאים.